

[Cees Nooteboom] Literaturwerkstatt Salza. Max Neumann, Cees Nooteboom, Stefan Wigger, Peter Rühmkorf, Michael Naura, Wolfgang Schlüter. Hrsg. von G. Fritze Margull. Edition Salza & Steidl. Göttingen: Steidl [1994]. 91 S.; 15, z.T. farb. Abb.; Beilage mit 3 CDs. 48,- DM.

[Jan Jacob Slauerhoff] Schreibheft. Zeitschrift für Literatur. Nr. 47, Mai 1996. 236 S., 17,- DM. [enthält das umfangreiche Dossier *Verbotene Reiche – Jan Jacob Slauerhoff, Schiffsarzt und Schriftsteller*. S. 13–83]

Marjo van Soest/Hanneke Wijgh: Die Tote unter der Maginot-Linie. Kriminalroman. (Ü: Gabriele Gellings) München: Deutscher Taschenbuch Verlag 1996. 192 S., 14,90 DM. (dtv 12142)
(nl. Maginot, 1986)

Janwillem van de Wetering: Leider war es Mord. Stories. (Ü: G. Christoph, J. Bürger, E. Peters) Reinbek: Rowohlt 1996. 123 S., 2,- DM. (rororo pickup 22099)

Leon de Winter: Serenade. Roman. (Ü: Hanni Ehlers) Zürich: Diogenes 1996. 169 S., 32,- DM.
(nl. Serenade, 1995)

– Supertex. Roman. (Ü: Sibylle Mulot) Zürich: Diogenes 1996. 265 S., 16,80 DM. (detebe 22872)
(nl. Supertex 1991; dt. EA. 1993)

Zeitschriftenübersicht

Mit Beginn des Jahres 1996 hat sich die Landschaft der niederlandistischen Fachzeitschriften einschneidend verändert. Drei wichtige Publikationsorgane haben ihr Erscheinen eingestellt bzw. sind in zwei neuen Zeitschriften aufgegangen. Die nicht mehr erscheinenden Zeitschriften sind der traditionsreiche **De nieuwe taalgids** (von 1907 bis 1995 in 88 Jahrgängen erschienen), **Spektator** (seit 1960 36 Jahrgänge) und **Forum der Letteren** (seit 1971 24 Jahrgänge). Allen drei war gemeinsam, daß sie die Niederlandistik noch als Einheit von Sprach- und Literaturwissenschaft begriffen. Die Einsicht, daß sich die Wege dieser Teildisziplinen weitgehend getrennt haben, hat dazu geführt, daß die Redaktionen der genannten Zeitschriften übereingekommen sind, ihre Periodika in zwei neuen Zeitschriften aufgehen zu lassen: **Nederlandse letterkunde** und **Nederlandse taalkunde**, die beide, beginnend mit Jahrgang 1/1996, in vier Lieferungen jährlich im Verlag Martinus Nijhoff, Groningen erscheinen.

Eine zweite Veränderung betrifft die Erscheinungsform dieser Rubrik. Als erste Rubrik der nachbarsprache niederländisch ist sie ab der Ausgabe 1/1996 im Internet abrufbar und wird zwischen den Erscheinungsterminen der gedruckten Version dort auch laufend aktualisiert. Die Online-Rubriken von nachbarsprache niederländisch sind zu finden auf der Homepage der Fachvereinigung: <http://www.uni-muenster.de/HausDerNiederlande/Fachvereinigung>.

Levende Talen

506: Karien Ris: Alle docenten betrokken bij taalonderwijs. Posterproject op het Noordrand College. – Joop Dirksen: Lezers, literatuur en literatuurlessen. Reader response criticism in de literatuurlessen Nederlands. – Amos van Gelderen: Zijn er relevante verschillen? Allochtone en autochtone leerlingen in het vreemdetalenonderwijs.

507: Marianne Overmaat: Schrijfonderwijs: het kan veel efficiënter. – Francis Staatsen: Gespreksvaardigheid niet langer stiefkind. Positieve ervaringen met materiaal voor gespreksvaardigheid in de bovenbouw. – Jan Van Maele: De natte vinger voorbij. Instrumenten voor een behoorlijke evaluatie van spreekvaardigheid in de vreemde taal. – Wim van Calcar: Grammatica in het kader van leren leren.

508: Mirna Pit, Noud van Zuijlen: Krenten in de pap. De ontwikkeling van examenopgaven voor gericht lezen in de moderne vreemde talen. – Claudie van Ginneken: Klankonderwijs en de communicatieve aanpak: een onmogelijke liefde? Het onderwijzen van de uitspraak van klanken bij Nederlands als tweede taal.

509: Helge Bonset: Een nieuw begin? 25 jaar spreek- en luisteronderwijs. – Rudi Liebrand: Spreken en luisteren in de tweede fase. – Irma van Nieuwenhuijsen: Van spreekbeurt naar debat. Het debat als spreekonderwijs en toetsvorm. – Margot de Wit: Discussie-onderwijs in de praktijk. – Mirna Pit: Voor taalmiddelen geen plaats? Het nieuwe niveaustelsel voor examens moderne talen.

510: Peter Bimmel, Ron Oostdam: Leren leren in het talenonderwijs. – Peter Bimmel, Sylvia Stawski: Taalleerstrategieën in het moderne-vreemde-talenonderwijs. – Aukje Bergsma, Geert van de Ven: Het proces achter het resultaat. Handreikingen voor NT2-docenten bij zelfstandig leren. – Gert Rijlaarsdam, Michel Couzijn: Leren leren bij Nederlands in de basisvorming. De dubbele bodem van het onderwijs. – Maartje van Daalen-Kapteijns, Kees de Gloppe, Carolien Schouten-van Parreren: Woordbetekenissen afleiden. Een strategie om de context te gebruiken EN los te laten. – Ge Stoks: Zelfstandig leren bij moderne vreemde talen in de tweede fase.

Literatuur

96-1: Willem Otterspeer: De zoon van de vader. A. E. K. Bolland als Nieuwe Gids-auteur – E. K. Grootes: Laurens Jordaans „Studentenhaver“ – August Hans den Boef: Hermans' Hades. Over twee versies van een boekenweekgeschenk – Maaike Meijer: Boek en film: Doeschka Meijsings „Tijger, Tijger!“ als film – Frits van Oostrom: Jacob, de koster van Maerlant – Daphne van Paassen: De gemiste kansen van de neerlandistiek. Traditie en vernieuwing in de Nederlandse toneelschrijfkunst

96-2: W. van den Berg: Een royale kijk op Holland – Mathijs Smit: 'De gouden droom van groei tot de ware gemeenschap'. De gemeenschapskunst van H.P. Berglage en Henriëtte Roland Holst – Wiel Kusters: Over het beklimmen van de Parnassus – Jeannette E. Koch: Het Zuiden in „Van oude mensen, de dingen die voorbijgaan“

96-2: W. van den Berg: Een royale kijk op Holland – Mathijs Smit: ‘De gouden droom van groei tot de ware gemeenschap’. De gemeenschapskunst van H.P. Berlage en Henriëtte Roland Holst – Wiel Kusters: Over het beklimmen van de Parnassus – Jeannette E. Koch: Het Zuiden in „Van oude mensen, de dingen die voorbijgaan“

96-3: Ton Anbeek: Duivelse lust. Zwarte romantiek in de Nederlandse letteren. – L. G. Saalmink: Die vermaak heeft in het lezen: de „Kleine gedichten voor kinderen“ van Hieronymus van Alphen – Jacqueline Bell: ‘Hoe onderzoek je nou iets dat niet bestaat?’ Theaterwetenschapper / neerlandicus Rob Erenstein over zijn theatergeschiedenis – Johan Oosterman: De bakermat van Anna Bijns. Literatuur in Antwerpen omstreeks 1493 – Karel van Steenwijk: Niet de barometer maar de handplant. W. F. Hermans’ „Ruisend gruis“ als schrijverstestament – Ed Tan: Boek en film: Een remake van het oeuvre van F. B. Hotz? – Daphne van Paassen en Wardy Poelstra: Laten wij ons papieren geheugen in de steek? De verschraling van de collecties van wetenschappelijke bibliotheken

Nederlandse letterkunde

1 (1996), 1: Wiljan van den Akker en Gillis Dorleijn: Over de geschiedschrijving van de moderne Nederlandse poëzie. Problemen, getallen en suggesties – Jaap Goedegebuure: Herschrijving en verschrijving. Intertextueel kruisverkeer tussen bijbelen literatuur – W. P. Gerritsen: Van oog tot oor. De Lancelotcompilatie als ‘voorleesboek’ – Marijke Meijer Drees: Holland en de Hollanders in de zeventiende-eeuwse beeldvorming – M. A. Schenkeveld-van der Dussen: Het ‘mannelijk’schrijverschap van A. L. G. Bosboom-Tousaint – Marita Mathijssen: Literaire subsidies in de negentiende eeuw?

2: Ton Anbeek en Jan Bank: Verzuilde literatuur. Een verkenning – Jan Konst: Vadermoord en bloedschande. Visies op Oedipus’ vergrijpen tussen 1600 en 1850 – Bertram Mourits: Anti-institutionele poëzie in de literatuurgeschiedenis – R. Grüttemeier: Over de dromen in Gerard Reves *De avonden* – Anna de Haas: De lotgevallen van een vaderlandslievende zelfmoordenaar. Cato Uticensis in de achttiende eeuw

Nederlandse taalkunde

1 (1996), 1: Paula Fikkert: Kinderfonologie. Der verwerving van klemtoon – Eric Hoekstra en Willem Taanman: Westfriese gradatie van het Infinitivus-pro-Participio effect – Wilbert Spoor, Kiek Tates en Ted Sanders: Taalverwerving en de classificatie van coherentierelaties

2: Wim Zonneveld: Optimaliteittheorie: vanwaar → waarheen? – Geert Booij: Verbindingsklanken in samenstellingen en de nieuwe spellingregelingen – Sjeff Barbiers: Complementen van modale werkwoorden

Neerlandia

100 (1996), 1: Guido Logie: De etalage van Vlaanderen. 15 jaar Brakke Grond – Mr. M. Patijn: ‘Er is geen enkele reden voor een minderwaardigheidsgevoel’ –

2: Inez Groen: 'Hugo Claus? Ik weet bij God niet wie dat is!' Nederlandse en Vlaamse scholieren in gesprek over hun verschillen en overeenkomsten – Sandra en Ella: hard fietsen en voetrally's. Een uitwisseling – Albert van der Zeijden. Zand erover? Twee eeuwen begrafeniscultuur in de Lage Landen – Inez Groen: Knalpot wordt uitlaat! Belgische jeugdtijdschriften in Nederland

3: Jeroen Minnema en Mark Matthijs Kattenberg: Marcus Christo, een jonge Nederlandse belofte – Dossier Televisie: met of zonder grenzen? Karolien Brache: Het Nederlandse en Vlaamse Televisielandschap anno 1996 – Guido Logie: De levensnoodzakelijke openbare omroep – Michèl Hulsink: Coproducties tussen Nederland en Vlaanderen – Mariken Oelen: Regionale televisie – Michel Backaert: Betaaltelevisie. Televisie van de toekomst? – Michel Brackaert: Satellietzender gericht op Europa. Een gemiste kans

Neerlandica extra muros

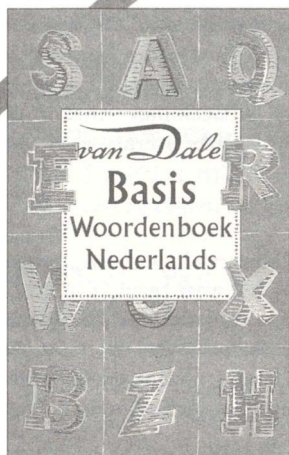
34 (1996), 1: Charles T. Gehring: De geheimen van Nederlands New York – Frida Balk: De column en de columnist van Nederlandse bodem – Jaap Harskamp: Hel op aarde. Nederlandse reizigers en ballingen in Londen – Kees Snoek: Verschuivende normen, rekbare regels. Kroniek van land en volk – J. M. van der Horst: Tijdschriften, spelling en naslagwerken. Kroniek van de taalkunde

2: Rudi Wester: 'Reizen verscherpt de blik'. De bloei van de nederlandstalige reisliteratuur – Rudi van der Paardt: Plato als inspiratiebron. Over platoonse intertekstualiteit bij B. Rijdes – Stella Linn: Het ontvouwen van de vruchtbaarheid der woorden... – René Dirven: Basisprincipes van de cognitieve linguïstiek – Francis Bulhof: Vermaledijde metastase, vermaledijd gruis, vermaledijde vaders... Kroniek van het proza – Anne Marie Musschoot: Literatuurgeschiedenis: terug van weggeweest. Kroniek van de literatuurwetenschap – De samenhang der vaardigheden. Kroniek van het Nederlands voor anderstaligen

Ons erfdeel

39 (1996), 1: Kitty Kilian: De speldenprikjes van Johannes Vermeer – Ralf Falter: Het land van drie naties – Thomas van den Bergh, Pieter Bots: Een skischool in Afrika. De Nederlandstalige toneelschrijfkunst – Frans Oudejans: Een deftige krant in de ramsj – Johan de Roey: Paul Verhuyck, romancier: de actuele geschiedenis – Jean Pierre Rawie en het kleurloos classicisme – Greetje van den Bergh: Nederlandse Taalunie: blik op de toekomst – Vincent Houben: Wachten op een mentale dekolonisatie. Indonesië en de hedendaagse Nederlandse maatschappij – Helga Hipp: Elisabeth Augustin, tussen twee culturen

2: Hans Groenewegen: Een legendarische werkelijkheid. De poëzie van Nachoem Wijnberg – Jo Tollebeek e. a.: De toekomst van de Vlaamse Beweging – Gerdin Linthorst: Marleen Gorris, een feministisch moraliste – Eric Bracke: De ontmaskerende eerlijkheid van ZAK – Peter Hoefnagels-Blommesteijn: De goede naam – A. L. Sötemann: dichters die nog maar namen lijken: Jan van Nijlen – Jaap Goedegebuure: De Pont, of de nalatenschap van een mecenas – J. C. Nix: De Atlas van Stolk. Een verzameling historieprenten over de vaderlandse geschiedenis – Huib

van Dale
Basiswoordenboek
van de Nederlandse
taal **NEU**

600 Seiten

DM 48,- / öS 350,- / sFr 44,50

ISBN 3-19-005242-5

Das »van Dale Basiswoordenboek Nederlands« ist ein einsprachiges Lernwörterbuch, das sich durch seine einfachen und einleuchtenden Erklärungen auszeichnet.

Darüber hinaus ist es für fortgeschrittene Lerner besonders geeignet wegen seiner

- aktuellen Auswahl von Stichwörtern (ca. 25 000),
- vielen Sprichwörter und idiomatischen Redewendungen,
- Hinweise auf unregelmäßige Verbformen,
- klaren Gestaltung.

Diese Ausgabe ist eine Neubearbeitung des Standardwerks und berücksichtigt die 1997 in Kraft tretende Rechtschreibreform der niederländischen Taalunie.

Der Name *van Dale* ist in den Niederlanden ein Garant für höchste Qualität im Wörterbuchbereich.

Hueber – Sprachen der Welt

Max Hueber Verlag · Postfach 11 42 · D-85729 Ismaning

Hinnekeint: Permanente educatie in een vergrijzende samenleving – Hans Vermeulen: Integratie en inburgering: de multiculturele samenleving onder druk – Jane Fenoulhet: Het verleden in het heden. De nieuwe interesse voor de historische roman in het Nederlandse taalgebied

3: Derk-Jan Eppink: Stille en luide reflexen in de Lage Landen – Jeroen Brouwers: Figuren die entwie en entwat waren... De „Twintig Vlaamsche Koppen“ van Hugo Verriest – Gerard de Vries: Lolle Nauta: de filosoof als vreemdeling en burger – Marc Ruyters: Het drama van het tv-drama – K. D. Beekman: Anekdotische beschouwingen over plagiaat – Hans Werkman: Christelijke literatuur in Nederland in de jaren negentig

Spiegel der letteren

38 (1996), 1: R. Grüttemeier: Is W. F. Hermans' Conserve inderdaad „hetzelfde“? – J. Overstijns: Van realisme naar postmodernisme (en weer terug?). Advocaat van de hanen van A. F. Th. van der Heijden in een postmodernistisch perspectief

38 (1996), 2-3: J. Konst: Theorie en praktijk van de hartstochten: het martelaarsdrama *Catharina* van Michiel de Swaen – F. van Elmbt: Wat is tenslotte een mens zonder tekst – H. van Belle: Spookschrift. Nerval, Paz, Nooteboom

Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde

112 (1996), 1: R. Resoort: *Jonathus ende Rosafiere*: een religieuze roman? – F. Riddy: Giving and receiving. Exchange in the *Roman van Walewein* and *Sir Garwain and the Green Knight* – P.E.L. Verkuy: Een dichterlijk pamflet naar aanleiding van de komeet van 1664 – E. Stronks: 'Een nektardoos en avondslaatje'. Liefdesgedichten van de predikant Joannes Vollenhove – R. Marres: Slauerhoffs 'Larrios' en 'Het eind van het lied'. Zoeken met en zonder einde – O. Vries: Het raadselachtige rechtswoord 'heidenmoord'

113: M.-Th. Leuker: Katholieke en protestantse martelaren in de negentiende-eeuwse Nederlandse literatuur. Over de nationale mythologie van Nederland – J. W. J. Burgers: De invoering van het Nederlands in de dertiende-eeuwse documentaire bronnen in Holland en Zeeland – W. J. J. Pijnenburg en T.H. Schoonheim: Het *Vroegmiddelnederlandse Woordenboek (1200-1300)*. De geschiedenis van een project

Jaarboek Zannekin

18 (1996): J. P. D. van Banning (†): Gemiste kansen – Cyriel Moeyaert: Neerlands toneel in het interbellum in Frans-Vlaanderen – P. Kramer: Saterland, een levend taaleiland – Wim van Heugten: Het land van Kleef en de Nederlanden – A. A. F. Teurlinckx: Expansie van kunst en cultuur der Nederlanden (VI)

Münster

T. Fabritz, S. Fuchs